

9. TEKSTINÄYTE JA TEHTÄVÄ KESKIAIKA-AIHEESEEN

Johdanto Rolandin tarinaan

Rolandin laulu on ranskalaisten kansalliseepos. Roland oli keskiajan suuren keisarin, frankkien Kaarle Suuren (880 jKr.) sotapäällikkö. Ota selvää, kuka oli Kaarle Suuri ja miksi häntä voitaisiin nimittää keskiajan suureksi hahmoksi, jonka ympärille syntyi niin tositarinoita kuin fiktiivisiäkin seikkailuja. Törmäät kristinuskon leviämiseen, ns. pakanuuteen ja ehkä myös islamin syntyyn.

Kirjoita selvityksesi pohjalta n. puolen sivun **johdanto** ao. Ihmetorvi-tarina.

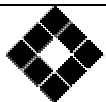
Ihmetorvi Olifant ja Ihmemiekka Durandel

Kreivi Rolandilla oli ihmeellinen torvi, Olifant nimeltään, jonka ääni kuului peninkulmien päähän. Sitä puhaltamalla hän olisi voinut kutsua kuninkaan joukkoja apuun, mutta hän oli liian ylpeä tehdäkseen sitä, näin kertoo tarina. Sen sijaan Roland kiinnitti yöllään ihmemiekkansa Durandelin, jonka tiedettiin halkaisevan marmorikivenkin ilman, että sen terään tuli pienintäkään jälkeä. Rolandin ystävä Olivier ratsasti hänen vierellään, joukkojen mukana pysytellyt arkkipiispa Turpin rukoili yhdessä frankkisotilaiden kanssa, antoi miehille synninpäästön ja kehotti kaikkia taistelemaan urhoollisesti kristinuskon puolesta.

Taistelu riehui koko päivän, frankkien rivit harvenivat, mutta myös maureja kaatui tuhansittain. Vihollisjoukkoja vyöryi kuitenkin yhä lisää kaatuneiden tilalle. Urhoollinen Olivierkin kuoli, ja Rolandin rinnalla oli enää muutamia taistelijoita. Nyt, kun kaikki oli menetetty, oli Rolandin vihdoinkin aika puhaltaa torveaan. Hän halusi kutsua kuninkaan kostamaan hyökkääjille, ei antamaan apua itselleen. Roland puhalsi torveaan niin voimallisesti, että hänen ohimosuonensa repesi ja veri valui hänen suustaan.

Ihmetorven ääni kantautui kymmenien peninkulmien päähän, kaukaisista laaksoista kajahti vastaussoitto, ja kauhistuneet maurit kääntyivät pakoon. Roland tunsikin voimiensa hiipuvan. Hänen ratsunsa oli kuollut. Urhoollinen piispa Turpinkin kuoli hänen rinnalleen. Uskollisen miekkansa Roland halusi katkaista itse, ettei se joutuisi vihollisten käsiin hänen kuolemansa jälkeen. Hän löi miekalla kallioon valtavan iskun, mutta terä kesti ja kivenpalaset sinkoivat ympäriinsä. Uupunut Roland laski ihmetorvensa ja ihmemiekkansa päälle ja heitti henkensä.

Kuultuaan Olifantin kaukaisen soiton Kaarle Suuri pysäytti ratsunsa; hän ymmärsi Rolandin olevan joukkoineen vaarassa. Ganelon rauhoitteli kuitenkin kuningasta sanomalla, että Roland olisi todennäköisesti vain jänisjahdissa. Kun kaukaisten vuorten takaa kuului kuitenkin uusia torventörähdyksiä, Kaarlen sotilaat arvasivat Ganelonin kavaltaneen jälkijoukkojen päällikön. Torvet soiden joukot kääntyivät apuun, mutta heidän tultuaan taistelupaikalle kaikki oli jo ohi. Sankarit olivat kuolleet. – Petturi Ganelonin rangaistus oli julma: hänet revittiin kappaleiksi neljällä villillä hevosella. Haudattuaan kuolleet taistelijat ja surtuaan heitä frankkijoukot palasivat vielä uudelleen ryöstelemään kostoksi maurien maata, kuten tapana oli. Siitäkin kertovat vanhat tarinat.

Murtunein mielin Kaarlen joukot palasivat kotiseuduille menetettyään sankareistaan urhoollisimmat. Näin siitä kertoo Rolandin laulu:

*”On vuoret korkeat ja laaksot tummat,
on harmaat kalliot ja solat synkät.
Pois marssii Ranskan väki allapäin,
ja kumu kuuluu peninkulmain päähän.
Kun Kaarlen valtamille saavutaan,
kun eessä maa on keisarin, Gascogne,
niin miesten mieliin kotikontu muistuu
ja armas tyttönen tai vaimo hellä.
Ei miestä, joka kyyneliin ei heltyis.
Mut Kaarlen mieli mustempi on muita
siit että soliin Espanjan jäi Roland.
Ei estää voi hän säälinkyyneltään.”*

(Suom. Yrjö Jylhä)

